

Ma'lumotlar bazasini yaratish

Kreativ fikrlashni rivojlantirishga yo'naltirilgan testlar

Yo'riqnoma: har bir savolda berilgan vaziyatni tahlil qiling va eng ijodiy, samarali hamda mavzuga mos yechimni tanlang. Har bir to'g'ri javob 1 ball.

Test maqsadi: talabalarda muqobil yechim topish, vaziyatni tahlil qilish, yangi g'oya ishlab chiqish va raqamli vositalardan ijodiy foydalanish kompetensiyalarini rivojlantirish.

1. Maktab kutubxonasi uchun ma'lumotlar bazasi yaratilmoqda. Qaysi yondashuv eng kreativ va to'g'ri?

- A) Barcha ma'lumotni bitta uzun jadvalga yozish
- B) Kitob, o'quvchi va berilgan kitoblar jadvallarini bog'langan model sifatida loyihalash
- C) Har bir kitobni alohida faylda saqlash
- D) Faqat kitob nomlarini yozish

2. Talaba "mijozlar" jadvalida mijozlarni takrorlamaslik uchun nima qilishi kerak?

- A) Har bir mijozga noyob ID berish va takrorlarni tekshirish qoidasi qo'shish
- B) Manzil ustunini o'chirish
- C) Jadvalni ranglash
- D) Ism-familiyani yagona belgi deb olish

3. Ma'lumotlar bazasida "talaba" va "fan" orasida ko'pdan-ko'pga bog'lanish bor. Kreativ yechim qaysi?

- A) Fan nomlarini talaba ismi yoniga vergul bilan yozish
- B) Fanlar jadvalini o'chirish
- C) Ikkalasini bitta katakka yozish
- D) Oraliq "Ro'yxatdan o'tish" jadvalini yaratish

4. Bazadan "kechikkan kitoblar" ro'yxatini olish kerak. Qaysi so'rov mantiqi mos?

- A) Kitoblarni muallif bo'yicha saralash
- B) Barcha kitoblarni chiqarish
- C) Qaytarish muddati bugungi sanadan oldin bo'lgan yozuvlarni filtrlash
- D) Faqat yangi kitoblarni ko'rsatish

5. Ma'lumot kiritishda foydalanuvchi telefon raqamini turlicha yozmoqda. Qaysi yechim kreativ?

- A) Raqamni xohlaganicha yozdirish
- B) Kiritish maskasi va format tekshirish qoidasi qo'shish
- C) Telefon ustunini olib tashlash
- D) Hamma raqamni matnga aylantirish

6. O'qituvchi loyiha natijalarini bazada saqlamoqchi. Qaysi tuzilma keyingi tahlil uchun qulay?

- A) Barcha natijani bitta izoh katagiga yozish

- B) Faqat umumiy ballni saqlash
- C) Loyihalarni rasm sifatida saqlash
- D) Talaba, loyiha, baholash mezonlari va ballar uchun alohida jadvallar

7. Bazadan rahbar uchun qisqa hisobot olish kerak. Qaysi yondashuv kreativ?

- A) Faqat jadval nomini ko'rsatish
- B) Har bir yozuvni alohida sahifaga chiqarish
- C) Barcha jadvalni nusxalash
- D) So'rov natijasidan diagramma va guruhlangan hisobot yaratish

8. Ma'lumotlar bazasi loyihalashdan oldin qaysi savol eng muhim?

- A) Shrift turi qaysi?
- B) Bazani qanday rangda qilish kerak?
- C) Qaysi obyektlar, atributlar va ular orasidagi bog'lanishlar bor?
- D) Fayl nomi qanday bo'ladi?

9. Sport klubi a'zolari uchun baza yaratilmoqda. A'zo faolligini ijodiy baholash uchun nima qo'shish mumkin?

- A) Faqat ism ustuni
- B) Mashg'ulotlar soni, to'lov holati va avtomatik "faol/passiv" statusi
- C) Faqat telefon raqami
- D) A'zolari tartibsiz ro'yxat qilish

10. Bazadagi xatolarni kamaytirish uchun forma yaratish kerak. Qaysi forma kreativroq?

- A) Mantiqiy guruhlangan maydonlar, ochiluvchi ro'yxatlar va majburiy maydon belgisi bo'lgan forma
- B) Faqat bo'sh oynadan foydalanish
- C) Maydon nomlarini yashirish
- D) Barcha ustunlarni tartibsiz joylashtirish

11. Talaba bazada qidiruvni qulaylashtirmoqchi. Qaysi yechim mos?

- A) Faqat ism bo'yicha qidirish
- B) Ma'lumotni eksport qilish
- C) Jadvalni ko'paytirish
- D) Kalit so'z, kategoriya va sana bo'yicha kombinatsiyalangan qidiruv shakli

12. Bazaga yangi ustun qo'shish kerak, lekin eski hisobotlar buzilmasligi kerak. Qaysi qaror to'g'ri?

- A) Bazani qayta nomlash
- B) Ustunni tasodifiy joyga qo'shish
- C) Strukturani tahlil qilib, test nusxada tekshirib, keyin asosiy bazaga qo'llash
- D) Barcha hisobotlarni o'chirish

13. Onlayn do‘kon bazasida buyurtma holatini kuzatish kerak. Kreativ model qaysi?

- A) Faqat buyurtma raqami
- B) Buyurtma, mijoz, mahsulot, to‘lov va holat tarixi jadvallarini bog‘lash
- C) Faqat mahsulot narxi
- D) Har bir buyurtmani Wordda yozish

14. Ma‘lumotlar bazasida keraksiz takrorlanish ko‘p. Qaysi usul mos?

- A) Normalizatsiya qilib, takrorlanadigan ma‘lumotni alohida jadvalga ajratish
- B) Barcha matni qisqartirish
- C) Ranglarni almashtirish
- D) Jadvalni ko‘paytirish

15. Bazaga ruxsatsiz kirishni kamaytirish uchun kreativ yondashuv qaysi?

- A) Parolni fayl nomiga yozish
- B) Barchaga administrator huquqi berish
- C) Bitta umumiy parol berish
- D) Rollarga asoslangan kirish huquqlari va audit jurnalini joriy qilish

16. Ma‘lumotlar bazasida muhim yozuvlar tasodifan o‘chirilishi mumkin. Eng to‘g‘ri yechim?

- A) Foydalanuvchini ayblash
- B) Zaxira nusxa qilmaslik
- C) Avtomatik backup, o‘chirishdan oldin tasdiqlash va o‘zgarishlar jurnalini yuritish
- D) Jadvalni yashirish

17. Talaba “maktab tadbirlari” bazasida eng ko‘p qatnashgan sinfni topmoqchi. Qaysi so‘rov kreativ?

- A) Barcha sinflarni qo‘lda sanash
- B) Sinflar bo‘yicha guruhlash va qatnashuvchilar sonini hisoblash
- C) Faqat birinchi sinfni olish
- D) Tadbir nomini o‘zgartirish

18. Bazaga rasm, hujjat va izohlar ham biriktiriladi. Qaysi saqlash usuli tartibliroq?

- A) Fayl yo‘li yoki havolasi, turi va tavsifi uchun alohida maydonlar yaratish
- B) Fayllarni nomsiz saqlash
- C) Faqat rasmni qoldirish
- D) Hammasini bitta katakka joylash

19. Yangi baza foydalanuvchilar uchun murakkab. Qaysi kreativ yechim ularga yordam beradi?

- A) Barcha maydonlarni yashirish
- B) Faqat administrator ishlatish

- C) Hech qanday ko'rsatma bermaslik
- D) Boshlang'ich menyu, tezkor tugmalar va namunaviy yozuvlar bilan o'quv rejimi yaratish

20. Bazani yaratishda "kelajakda kengaytirish" qanday hisobga olinadi?

- A) Ma'lumotlarni tartibsiz saqlash
- B) Faqat hozirgi ehtiyojni ko'rish
- C) Moslashuvchan jadval tuzilmasi, standart nomlash va yangi atribut qo'shishga qulay model yaratish
- D) Har hafta bazani qayta qurish

Javoblar kaliti va rivojlantiriladigan kreativ ko'nikmalar

No	Javob	Kreativ ko'nikma
1	B	Relatsion model qurish
2	A	Noyob identifikator
3	D	Bog'lanishni yechish
4	C	Shartli so'rov
5	B	Validatsiya
6	D	Tahlilga mos struktura
7	D	Hisobot dizayni
8	C	Tahliliy fikrlash
9	B	Status modeli
10	A	Foydalanuvchi interfeysi
11	D	Ko'p mezonli qidiruv
12	C	Xavfsiz o'zgartirish
13	B	Jarayon modeli
14	A	Normalizatsiya
15	D	Xavfsiz boshqaruv
16	C	Riskni kamaytirish
17	B	Agregatsiya
18	A	Raqamli resurs boshqaruvi
19	D	O'quv interfeysi
20	C	Kengaytiriladigan dizayn

Izoh: testlar yagona "to'g'ri javob"li topshiriq shaklida tuzilgan bo'lsa-da, dars jarayonida talabalar tanlovini asoslab berishi, boshqa kreativ variantlar taklif qilishi va guruhda muhokama qilishi tavsiya etiladi.